

SOK-MEDELINGEN 53

JULI 2010

Onlangs is SOK-medelingen 53 verschenen. Deze editie bevat twee interessante artikelen.

DE TUNNELS AAN OF ONDER HET ALBERTKANAAL IN KANNE

TON BREULS

Soms spreken tunnels nog meer tot de verbeelding dan mergelgroeven. Bijna ieder dorp kent wel een volksverhaal over een geheime tunnel die het ene verdwenen kasteel verbonden zou hebben met de andere boerderij of grot. Iedereen weet ervan, sommigen hebben nog mensen gekend die weer mensen gekend hebben, enzovoort en die nog in de tunnel geweest zijn. Maar niemand weet de tunnel of de ingang te liggen. Ook in Kanne bij Maastricht bestaat zo'n hardnekkig verhaal van een tunnel. Ooit zou er een kleine grot (het Bergske) bestaan hebben met een dubbele verdieping. Vanuit de onderverdieping liep een gang oostwaarts naar een huis in het dorp en het had allemaal met een geheime alcoholstokerij te maken. Iedereen wist en weet ervan, maar niemand kan erover getuigen. Voor alle duidelijkheid, de kleine grot met de twee verdiepingen heeft écht bestaan. Ze is in de jaren '60 van de vorige eeuw afgegraven bij de verbreding van het Albertkanaal. Maar er zijn geen foto's bekend van de ingang of het onderaardse landschap, laat staan van de onderverdieping. Toch zijn er nog getuigen die in hun jeugd de grot verkenden. Ook bekend is de geschiedschrijver van pastoor Stassen, pastoor in Kanne van 1836 tot 1873 en van pastoor van Heukelom, die in 1937 de Toponymie van Kanne schreef. Beide maakten ze gewag van het Bergske, de onderverdieping, de alcoholstokerij en de tunnel. Zij het dat verwezen wordt naar de "volksstraditie, die staande houdt dat naast de geheime stokerij een geheimen ondergrondse gang" bestond. Dit artikel is een poging om feiten en verzinsels over het al of niet bestaan van de tunnel te ontrafelen. Oude landkaarten en foto's, het open maken van lang gesloten kelders, het vergelijken van postkaarten, het zijn allemaal instrumenten geweest om een antwoord te geven op de vraag: bestaat (bestond) de tunnel en waar ligt (lag) hij dan?

van de onderverdieping. Toch zijn er nog getuigen die in hun jeugd de grot verkenden. Ook bekend is de geschiedschrijver van pastoor Stassen, pastoor in Kanne van 1836 tot 1873 en van pastoor van Heukelom, die in 1937 de Toponymie van Kanne schreef. Beide maakten ze gewag van het Bergske, de onderverdieping, de alcoholstokerij en de tunnel. Zij het dat verwezen wordt naar de "volksstraditie, die staande houdt dat naast de geheime stokerij een geheimen ondergrondse gang" bestond. Dit artikel is een poging om feiten en verzinsels over het al of niet bestaan van de tunnel te ontrafelen. Oude landkaarten en foto's, het open maken van lang gesloten kelders, het vergelijken van postkaarten, het zijn allemaal instrumenten geweest om een antwoord te geven op de vraag: bestaat (bestond) de tunnel en waar ligt (lag) hij dan?

Om het verdwijnen van die ingangen te kunnen begrijpen wordt eerst de geschiedenis van de voorbereiding, de vergunningaanvraag en -verlening en de daadwerkelijke start van de afgraving beschreven. Dat het niet zonder slag of stoot ging, blijkt uit de vele en algemeen gedragen protesten tegen de teloorgang van de Sint-Pietersberg. Na deze inleiding wordt de ingangspartij, zuidelijk van de Lichtenberg beschreven aan de hand van oude (lucht)foto's, landkaarten en plattegronden. Het is als een boeiende reisbeschrijving, maar helaas teruggaand in de tijd en met veel weemoed over een verdwenen stuk erfgoed.

DE AFGRAVING VAN DE SINT-PIETERSBERG EN EEN INGANGSPARTIJ ZUIDELIJK VAN LICHTENBERG

KEVIN AMENDT

Het tweede artikel is een voorstudie naar verdwenen ingangen van de Sint-Pietersberg, ten zuiden van Lichtenberg. De Sint-Pietersberg was eeuwenlang beroemd vanwege zijn oude mergelgroeven, historie en natuurschoon. Helaas is dat allemaal grotendeels vernield door de afgravingen van de cementindustrie. Bij bestudering van oude foto's van de helling ten zuiden van Lichtenberg bleek voor de afgraving een hele serie nu minder bekende of zelfs geheel onbekende ingangen van het gangenselsel te hebben bestaan. Deze zijn nog nimmer bestudeerd en beschreven.

Om het verdwijnen van die ingangen te kunnen begrijpen wordt eerst de geschiedenis van de voorbereiding, de vergunningaanvraag en -verlening en de daadwerkelijke start van de afgraving beschreven. Dat het niet zonder slag of stoot ging, blijkt uit de vele en algemeen gedragen protesten tegen de teloorgang van de Sint-Pietersberg. Na deze inleiding wordt de ingangspartij, zuidelijk van de Lichtenberg beschreven aan de hand van oude (lucht)foto's, landkaarten en plattegronden. Het is als een boeiende reisbeschrijving, maar helaas teruggaand in de tijd en met veel weemoed over een verdwenen stuk erfgoed.

BESTELINFORMATIE

SOK-mededeling 53 is te koop door € 9,00 (inclusief verzendkosten) over te maken op ING-rekening 429851 (voor buitenlandse betalingen BIC PSTBNL21 en IBAN NL 80 PSTB 0000 429851) ten name van het publicatiebureau Natuurhistorisch Genootschap te Roermond. Vermeld bij de omschrijving SOK 53 en uw adres, postcode en woonplaats.